

Men »ingen dag kan prisas förr, än den är till ända». Detta är ett gammalt vishetsspråk hos alla folk. Det är först, sedan man kommit till slutet, som man har någon föreställning om, hvad dessa ungdomstidens förhoppningar inneburo och som man med smärta får se tillbaka på så många ibland dem, hvilka endast förblifvit förhoppningar. Ingen menniska, ej ens de störste och högst begåfvade, undgår detta öde. Enhvar måste vid lifvets slut erkänna, att individen är svag och individens krafter svaga. Enhvar får vid lifvets slut vara nöjd med att från dess förflutna lopp dock bevara ett och annat minne, som gifver tröst, som gifver mod att ifrån lifvet skiljas.

Jag önskar, att herrarne enhvar, jag önskar, att universitetets ungdom i all tid måtte, när de komma till detta slut, kunna, utan alltför stor ånger och utan att känna sig alltför nedtryckta se tillbaka på den tilländagångna banan. Det är ej blott deras lifs lycka, som derpå beror, det är vårt fäderneslands framtid och vårt folks bevarande och lycka. Gud gifve herrarne detta slut på banan! det är en ur mitt hjertas djup gående önskan.

Jag tackar herrarne ödmjukast!»

20

80 NELJÄ PUHETTA.

Uusi Suometar n:o 57, 15. V 1876

»Minä en tahdo kiittää niistä sanoista, joita minulle nyt on lausuttu. Olisi sopimatonta, jos niistä kiittäisin. Minä tahdon kätkeä ne sydämeen: se olkoon minun ainoa kiitos. Ne olivat, minuun ja minun ansiooni katsoen, ylöllisiä. Minä kuitenkin en epäile, että ne puhujan puolesta olivat totuutta täynnä. Jos minun vähäisestä vaikutuksestani on seurauksia ollut semmoisia, niin se todistaa vaan, että jokaisessa kansassa löytyy ihmisten rinnassa semmoinen lähde, joka, kun siihen vähääkään koskee, jotta sen suu avataan, se rikkaana tulvaa. Eikä se ole sen ansio, jonka Jumala on vienyt tämän lähteen luo, mutta se on niiden tunteiden, isänmaan-rakkauden oma voima, joka näitä kaikkia on aikaansaanut. Jos minulla siinä on mitään ansiota ollut, niin olkoon se niin. Minulla on totisesti jo nuoruuden päivistä ollut vakaa usko kansallis-tunteen isosta voimasta, ja kun minä rupesin isommalle yleisölle puhumaan, oli aika semmoinen, että kaikki kirjailijat meidän maassa olivat kovissa siteissä, eikä käynyt paljo sanominen meidän maan tilasta, eikä sopinut paljo viitata meidän tarpeisiin, ja siis, koska ei minullakaan ollut tilaisuutta sen laveammalta siitä puhua, niin minun puheeni aina kääntyi siihen samaan takaisin, siihen lähteesen, josta minä kauan olin tietänyt, että siitä piti meidänkin kansan olo ja onni tulemaan niinkuin kaikkien kansain, niin kauan kuin ihmissyyttä on tästä maailmasta ollut. Ja se jäävi vastaiseksikin joka kansan ainoaksi varaksi. Olen jo kyllin varma siitä, että, mitkä kohtalot isänmaata kohtannevatkin, niin kauan kuin tämä raitis rakkaus ei ole sitä laatua, että sitä saattaisi mikään voima enää tukehtua».

»Minulla on jo tänä päivänä ollut tilaisuus sanoa ja tunnustaa, ettei ole vähäinen ilo ollut minulle kaikesta siitä, mitä minulle on osaksi tullut, siitäkin erittäin se, että meidän maan talonpojatkin ovat minua lähestyneet ja minulle sanoneet, että he tuntevat minun nimeni, ja että se vähäinen ansio, mikä minulla saattaa olla, ei ole heille tuntematon, ja että he siitä tahtovat minua ystävällisessä muistossa pitää. Minulla

on vielä se onni tänä päivänä ollut, että olen saanut sähkösanomien kautta vastaan-ottaa samanlaisia tunteiden ilmoituksia muiltakin maamme talonpojilta, jotka nimenomaan ovat kokoontuneet lähettääkseni minulle nämä terveiset. Se on minulle, tämä asia, sitä iloisempi kun se todistaa, että kansassa aina elävä valistus leviää, ja että he aina enemmän osaa ottavat maamme yhteisiin asioihin. Ei ole niillä, jotka kokevat kansan etupäässä käydä, mitään tukea, jos ei se sama kansa, joka työllään meidän isänmaatamme koossa pitää, myös tunteillaan, ajatuksillaan halullansa autaa kansaa eteenpäin kaikissa sen henkisissä pyrinnoissa. Kun nämä pyrinnot kerran kansan mielessä saavat oikean arvonsa ja kansa yksimielisesti niitä kannattaa, niin ei silloin mikään vastustus auta (hyvin! hyvin!) Sentähden nämä terveiset ovat yleiseltä kannalta katsoen minua varsinkin ilahuttaneet. Kiitän teitä.

10

81 STUDENTERNES MAJFEST I LÖRDAGS.

Morgonbladet n:o 111, 15. V 1876

20

»Mitt herrskap! Ehuru litet förlägen för att här i detta värliga samqväm föra fram en erinran om vintern, anhåller jag dock ödmjukast om att få uppfylla en skyldighet, nemligen den – att ödmjukt tacka för den ära, jag hört, att mig i dag vederfarits, att nämnas i bredd med Runeberg, Lönnrot och Cygnaeus, med dessa för fosterlandet så kära män, visserligen äfven för mig kära vänner.

Jag ber ödmjukast att dervid först få adressera mig till den studerande ungdomen, att få, hvilket jag eljes ej ansett vara min enda uppgift i förhållande till densamma, denna gång endast sjunga dess lof och pris. Jag har aldrig kunnat välja ett bättre tillfälle dertill än detta, ty jag vet, att så många närvarande gerna lyssna till ord i denna syftning.

30

Den, hvilken, såsom jag, sett studentlifvet i vårt land i femtio år och nu ser sig omgifven af detta lif i dess närvarande skick, blott den kan förstå, hvilka stora framsteg detsamma gjort. Jag vill ej närmare tala om den förgångna tiden med dess stora brister i detta afseende; men såsom nu var det då ej. En sådan skara unga män såg man ej samlad i samma skick som nu; ej heller i samma sällskap, som nu. Man såg dem ej, såsom nutidens studenter, förbrödra sig med arbetaren, söka lifva hans samqväm, vända sig till folket för att sprida det vetande, de inhemtat, för att hos detsamma väcka håg för bildning och vetande.

40

I nuvarande studenters festliga samqväm är talet, uttalandet af hans ädlaste känslor och förhoppningar hufvudsak; skålarne komma endast dertill. Månget tryckt häfte bär vittnesbörd om ett hos honom vaket, andligt lif. Allt detta måste glädja hvarje fosterlandets vän.

Jag vågar ej vara vidlyftig, men det är för detta och för mycket annat, som dermed sammanhänger, jag önskat ur mitt hjerta prisa den studerande ungdomen, sådan den för närvarande är, i och med detsamma jag hjertligt tackar den för kallelsen att här infinna mig och för skålen för mig.

Jag vänder denna min tacksägelse äfven till alla öfrige deltagare i festen, till damerna i synnerhet. Jag hoppas, att det för många af dem åtminstone ej är okänt, att jag alltid, jag vill ej säga såsom ungdomen, varit i mitt hjerta svag åt den sidan, men att jag alltid, säger jag, djupt vördat qvinnan och hennes stora kallelse i lifvet.

50

Jag tackar ödmjukast!»